

Секція: Регіональна економіка

МІХЕЛЬ РОМАНА ВОЛОДИМИРІВНА

к.е.н., молодший науковий співробітник

Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долишнього

НАН України

м. Львів, Україна

ДИНАМІКА ЕКСПОРТУ ТА ІМПОРТУ ТОВАРІВ ОБЛАСТЕЙ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ ЗА 2010-2015 РОКИ

Області Західного регіону України (до яких належать: Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Рівненська, Тернопільська та Чернівецька) є найбільш наближеними до кордону з Європейським Союзом. Частка їх експорту та імпорту до країн ЄС перевищує 50%. Найбільше експортувала товари в ЄС за 2010-2015 роки Закарпатська область (в середньому 83,3% всього експорту), за нею слідували Волинська (64,2%), Львівська (66,3%) та Тернопільська (67,9%) області, що не дивно з огляду на безпосередню близькість кордону з ЄС. Найбільшими імпортерами товарів з ЄС є Волинська та Тернопільська області, середні частки яких становлять 80% та 82,5% відповідно до загального імпорту області.

Протягом 2011-2015 років загальні темпи приросту експорту товарів областей Західного регіону та темпи приросту експорту товарів до країн ЄС демонстрували однакові тенденції, що свідчить про домінування частки ЄС в структурі експорту. Деяко виділялися від загальної тенденції лише Львівська (у 2012-2013 роках) та Рівненська (у 2014-2015 роках) області. Темпи приросту імпорту товарів усіх областей (окрім Львівської) до країн ЄС значно відрізнялися від загальних темпів приросту імпорту товарів лише у 2012 році та частково у 2013 році (у Волинській,

Закарпатській та Львівській областях). Враховуючи те, що темпи приросту в країні ЄС та загалом практично не відрізняються, зупинимося детальніше на аналізі загальної динаміки темпів приросту експорту та імпорту товарів.

Темпи приросту експорту товарів областей Західного регіону у 2011-2015 роках характеризувалися доволі різними тенденціями, порівняно із загальною тенденцією плавного спаду по Україні (див. табл. 1). Період з 2011 по 2012 роки відзначався значним спадом темпів приросту експорту по шести областях Західного регіону (особливо в Івано-Франківській області). Темпи приросту експорту Львівської області характеризувалися доволі незначним спадом у зазначеному періоді.

Таблиця 1

**Темпи приросту експорту та імпорту товарів областей Західного регіону
України**

		Темпи приросту експорту, %					Темпи приросту імпорту, %				
		2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015
Україна	загалом	33,0	0,6	-8,0	-14,9	-29,3	36,0	2,5	-9,1	-29,3	-31,1
	в ЄС	38,3	-5,2	-2,2	2,6	-23,4	33,0	3,0	2,8	-21,3	-27,2
Волинська	загалом	48,7	-6,3	3,8	9,0	-7,8	85,4	-4,2	7,3	-29,7	-18,7
	в ЄС	54,5	-13,2	1,0	30,3	-3,9	75,3	13,4	-2,2	-26,2	-14,7
Закарпатська	загалом	20,8	-0,9	-6,1	6,4	-20,9	48,1	0,6	2,7	-15,9	-41,7
	в ЄС	18,2	-5,0	-8,6	14,0		19,3	-6,7	-9,3	-11,4	
Івано-Франківська	загалом	85,6	-12,8	-42,6	3,4	-23,5	63,8	-7,9	-41,2	-16,7	-38,5
	в ЄС	81,7	-30,8	-26,7			17,2	37,3	-24,6		
Львівська	загалом	23,4	11,8	-3,9	1,1	-7,6	57,9	5,3	-21,3	-6,9	-41,4
	в ЄС	18,7	-2,8	15,9	8,7	-8,1	22,2	5,4	2,1	-14,3	-39,0
Рівненська	загалом	36,9	-7,3	-4,1	-1,9	-20,1	-1,6	6,4	-28,5	-13,7	-28,6
	в ЄС	55,4	-21,0	-15,1	31,7	1,5	12,8	-6,1	-13,4	-19,2	-23,1
Чернівецька	загалом	83,7	-1,9	54,2	-1,7	-18,9	54,5	3,9	3,8	-13,2	-14,5
	в ЄС	76,2	-5,3	66,9	0,5	-17,4	50,8	-2,6	16,8	-14,3	-18,7
Чернівецька	загалом	31,3	-8,5	0,3	3,1	-16,2	44,1	7,3	-9,6	-29,5	-29,7
	в ЄС	17,9	-15,6	0,0	9,5		25,8	-12,7	10,9	-26,0	

Джерело: розраховано автором за [1-7].

Динаміка темпів приросту експорту товарів по областях припадає на 2012-2014 роки: в одних спостерігалось зростання, в інших були коливання

темтів приросту. Для порівняння темпи приросту загального експорту по Україні у цей період плавно падали. На противагу загальноукраїнській тенденції, темпи приросту експорту Волинської, Рівненської та Чернівецької областей плавно зростали з 2012 до 2014 року. У Львівській та Закарпатській областях спостерігалися деякі незначні коливання у зазначеному періоді (спад експорту у 2013 році та незначне зростання у 2014 році).

Тернопільська та Івано-Франківська області помітно виділялися з-поміж інших областей Західного регіону, зокрема показниками 2013 року (рис. 1). Темпи приросту Тернопільської області характеризувалися значними коливаннями (стрімким спадом експорту у 2012 році та 2014 роках, і таким же стрімким його зростанням у 2013 році). З іншого боку, темпи приросту експорту Івано-Франківської області досягнули максимального спаду у 2013 році (-42,6% то попереднього року) та стрімко зросли у 2014 році (3,4%). У 2015 році спад експорту відбувається по всій Україні, включаючи усі Західні області.

Розглядаючи темпи приросту імпорту варто відзначити загальну тенденцію спаду за 2011-2015 роки, як для областей Західного регіону, так і для України загалом. 2012 рік характеризувався надзвичайно стрімким падінням імпорту для усіх областей, окрім Рівненської (там спостерігалось невеличке зростання - 6,4% до попереднього року).

2013-2014 роки характеризувалися деякими коливаннями темтів приросту, проте їх тенденція була спадною. Так у 2013 році темпи приросту імпорту Івано-Франківської, Львівської, Рівненської та Чернівецької областей досягли негативних значень, а у наступному році їх негативні темпи приросту дещо зменшилися (окрім Чернівецької області, імпорт якої продовжував скорочуватися). У Волинській області обсяги імпорту навпаки незначно збільшилися (7,3%) в 2013 році, а в

Закарпатській та Тернопільській областях темпи приросту імпорту були практично нульовими.

У 2015 році відбувся спад темпів приросту імпорту по шести областях Західного регіону (незначне зменшення негативних темпів приросту імпорту було лише у Волинській області). Найбільше відповідала загальноукраїнським тенденціям Чернівецька область.

Отже, аналіз темпів приросту експорту та імпорту товарів України та областей Західного регіону показав загальну тенденцію спаду, окрім коливань у 2012-2014 роках, які зовсім не відповідали загальноукраїнським тенденціям.

Причиною спаду загальноукраїнського експорту та імпорту стало погіршення стосунків між Україною та Росією у 2013 році. Спроби України більш чітко визначитися із власним європейським вибором і її підготовка до підписання Угоди про асоціацію з ЄС у Вільнюсі 2013 р. викликали у Росії жорсткий спротив, який переріс у справжній шантаж та спровокував торгову війну між двома країнами, що і позначилося на зменшенні торговельних оборотів між державами.

У цей період на фоні загального спаду експорту, темпи приросту експорту Волинської, Рівненської та Чернівецької областей плавно збільшувалися. Значні коливання темпів приросту експорту відбулися і у Тернопільській та Івано-Франківській областях. Темпи приросту імпорту областей Західного регіону також падали протягом 2011-2015 років. Проте, області Західного регіону демонстрували коливання по відношенню до загальноукраїнських тенденцій. У 2013 році незначним збільшенням темпів приросту виокремилися Волинська область, у 2014 році - Івано-Франківська, Львівська та Рівненська області. Відхилення темпів приросту експорту та імпорту областей Західного регіону України у 2012-2014 роках від загальноукраїнських тенденцій, а саме їх зростанням по деяких областях Західного регіону пояснюється орієнтацією їх торгівлі на ринок

ЄС. Тому погіршення стосунків між Україною та Росією не надто вплинуло на експортно-імпорتنі операції областей Західного регіону у цьому періоді.

Література:

1. Зовнішньоекономічна діяльність та платіжний баланс. Головне управління статистики у Волинській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lutsk.ukrstat.gov.ua/>

2. Зовнішньоекономічна діяльність та платіжний баланс. Головне управління статистики у Закарпатській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uz.ukrstat.gov.ua/>

3. Зовнішньоекономічна діяльність та платіжний баланс. Головне управління статистики в Івано-Франківській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ifstat.gov.ua/>

4. Зовнішньоекономічна діяльність та платіжний баланс. Головне управління статистики у Львівській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lv.ukrstat.gov.ua/>

5. Зовнішньоекономічна діяльність та платіжний баланс. Головне управління статистики у Рівненській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rv.ukrstat.gov.ua/>

6. Зовнішньоекономічна діяльність та платіжний баланс. Головне управління статистики у Тернопільській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.te.ukrstat.gov.ua/>

7. Зовнішньоекономічна діяльність та платіжний баланс. Головне управління статистики у Чернівецькій області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cv.ukrstat.gov.ua/>